

Uspešno sodelovanje Knjižnice Makse Samsa z javnim zavodom Park Škocjanske jame, Slovenija

Katarina Škrab
Knjižnica Makse Samsa
katarina.skrab@guest.arnes.si

Knjižnica ne predstavlja več samo knjige oziroma izposoje knjižničnega gradiva, ampak je prostor za druženje, namenjen vsem. Prostor, kjer se srečujemo, klepetamo, izobražujemo, to pravilo velja že nekaj let. V zadnjem času se za knjižnice tako uporablja tudi izraz "tretji prostor", o tem v svojem prispevku razpravlja Ana Vogrinčič Čepič in izraz razloži kot prostor za preživljanje časa med domom in službo (Vogrinčič Čepič, 2017, str. 71). V knjižnicah v želji, da privabijo v svoje prostore čim več uporabnikov, prirejajo ogromno prireditev in različnih projektov. Tako skrbijo za knjižno vzgojo že od malih nog, npr. z urami pravljič za predšolske otroke in z drugimi dejavnostmi za mladino in odrasle. Glavna knjižnična dejavnost je zbiranje, obdelovanje, hranjenje in posredovanje knjižničnega gradiva in je v Zakonu o knjižničarstvu (ZKnj-1) v 2. členu navedena na prvem mestu, v zadnjem času pa postaja počasi odrinjena v ozadje. Na prvo mesto sedaj prihaja knjižna vzgoja in informacijska pismenost. Naša najbolj pomembna naloga je torej spodbujanje in motivacija za bralno kulturo.

Knjižnice v vedno večjem obsegu za svoje uporabnike izvajajo različne dejavnosti, ki spodbujajo in razvijajo bralno kulturo in informacijsko pismenost ter vseživljenjsko učenje.

V Knjižnici Makse Samsa za predšolske otroke izvajamo ure pravljič, različne bibliopedagoške ure, knjižničarka obiskuje otroke v vrtcih v okviru projekta Beremo z zajčkom Maksijem, za osnovnošolske otroke in mladino redno pripravljamo knjižne uganke in knjižne kvize, različne ustvarjalne delavnice in poletno počitniško bralno značko Bralni črv, sodelujemo pri projektih Beremo z Rovko črkolovko in Rastem s knjigo, ob kulturnih dnevih pripravimo tudi bibliopedagoške ure in še bi lahko naštevali. Izvajamo tudi ogromno različnih dejavnosti za odrasle, kot so literarni večeri, v okviru katerih potekajo predstavitve knjig, fotografske in slikarske razstave, debatna srečanja, predavanja, bibliopedagoške ure... Prirejamo tudi ustvarjalne delavnice, računalniške tečaje, priložnostne razstave, bralno značko za

odrasle, izobraževanja za odrasle ter številne druge projekte.

Literarni večeri so prav gotovo eden ključnih dejavnikov širjenja bralne kulture za odrasle, saj lahko pomembno vplivajo na bralne navade obiskovalcev. Knjižnica je namreč s tovrstnimi prireditvami pomembna sooblikovalka kulturnega življenja v domačem prostoru. V naši občini so že od vsega začetka literarni večeri v knjižnico privabljali veliko število ljudi. In prav zaradi dobre obiskanosti smo postali cenjeni tudi s strani naših gostov, saj marsikoga preseneti množičen obisk. V okviru literarnih večerov, ki pri nas potekajo ob četrtkih, v glavnem prirejamo predstavitve novih knjig, poudarek pa dajemo na predstavitvi domačih ustvarjalcev oz. domoznanski tematiki. Pri organiziranju naših četrtkovih srečanj uspešno sodelujemo z različnimi društvi. Omeniti je potrebno dobro vpeljeno sodelovanje z Društvom za krajevno zgodovino in kulturo Ilirska Bistrica, s katerim že od leta 2007 organiziramo srečanja pod

imenom *Bistričani Bistričanom*. Na teh srečanjih predstavljamo naše uveljavljene občane, ki so uspeli v Sloveniji ali v tujini na gospodarskem, kulturnem in političnem področju. Med njimi naj omenimo Joa Valenčiča, uglednega ameriškega rojaka, pa vse bolj uveljavljenega glasbenega pedagoga in skladatelja Bojana Glavino, znanega enologa Boštjana Zidarja, univerzitetnega profesorja dr. Antona Prosenca in še bi lahko naštevali.

Že peto leto zapored pa uspešno sodelujemo tudi z javnim zavodom Park Škocjanske jame, Slovenija, s projektom *Predavanja o naravi in ljudeh Snežnika in doline Reke, vplivnega območja Parka Škocjanske jame*. Gre za pet let skupnih večerov z zgodbami o naravi in kulturni dediščini naših krajev, stkanih med Knjižnico Makse Samsa, Parkom Škocjanske jame (v nadaljevanju PŠJ) in zvestimi poslušalci. V petih letih se je na 36. predavanjih zvrstilo 44 predavateljev-veliko doktorjev znanosti, magistrstrov in drugih strokovnjakov, iz številnih institucij: Park Škocjanske jame, NP Risnjak, Geološki zavod Slovenije, Inštitut za raziskovanje Krasa Postojna, Notranjski muzej, Društvo za proučevanje ptic Slovenije, Zavod za gozdove Slovenije, Biotehniška fakulteta, Prirodoslovni muzej Rijeka, Slovensko društvo za proučevanje in varstvo netopirjev, Agencija za okolje, Center za kartiranje favne in flore, Pokrajinski muzej Koper, Vodnogospodarsko podjetje Drava ... Obravnavane so bile naslednje teme: hidrologija, meteorologija, kmetijstvo, ornitologija, arheologija, etnologija, arhitektura, divje zveri, botanika, ekologija, arhitektura ...

■ Plakat »5 let«: Plakat Bistrice se predstavlja, vabilo na prireditve

Gre za odlična, zelo obiskana in dobro sprejeta poučna predavanja, lahko rečemo neke vrste izobraževanja, s katerimi osveščamo naše obiskovalce in tudi ostalo javnost kaj vse nas obdaja, ali poznamo naravo okrog nas, kako skrbeti za okolje, za zaščito naravne in kulturne dediščine. Predavanja redno snema lokalna televizija TV Galeja, tako da si jih lahko tudi ostali, ki niso uspeli priti na predavanje, ogledajo po televiziji. S predavanji ohranjamo kulturo, bonton, odnos do okolja v katerem živimo in se predvsem izobražujemo ter izmenjujemo mnenja. Številni raziskovalci, znanstveniki, strokovnjaki so »okusili« prijetno vzdušje v naši knjižnici in ga prenesli naprej. Marsikaterega obiskovalca, ki je želel še poglobiti znanje o slišnem, pa smo v knjižnici usmerili na polico s knjigami o tem področju ali pa smo jim knjige pripravili mi.

Naj izpostavim samo nekaj predavanj. Spoznali smo Brezno treh src - najgloblje brezno na Snežniku, ki meri preko 700 m; Živalstvo snežniškega podzemlja - gre za najbogatejše območje na svetu po številu jamskih živali, dve vrsti živita samo na Snežniku; v občini Ilirska Bistrica živi kar 21 od 30 v Sloveniji živečih vrst netopirjev, vsi v Sloveniji so zaščitene vrste; poslušali smo o Bistričanu Bogumilu Brinšku - pionirju alpinizma in planinske fotografije, ki je bil prvi slovenski jamski fotograf; Miha Krofel je predaval o volkovih - v Sloveniji živi 11

tropov volkov, predstavil pa nam je tudi raziskovanje risa (največje evropske mačke) v snežniških gozdovih; Janez Tarman nam je predstavil šakala; Ivan Kodrič je predaval o domači češplji, ki jo ogroža šarka, Brkinski slivovec namreč ne bo več isti, ker sadimo druge vrste, ki so odporne na šarko; poslušali pa smo tudi domačina Romea Volka, ki je povedal da smo regija z eno bogatejših in najdaljših tradicij praznovanja pusta na svetu.

Na koncu vsakega predavanja se med obiskovalci in predavateljem vedno razvije pogovor in tudi zaposleni v knjižnici navežemo pristen osebni stik z gostom ter ga povabimo, da nam napiše svoje mnenje, občutje o svojem obisku pri nas, o tem, kako je doživel našo knjižnico, naše obiskovalce. Vselej so presenečeni nad velikim številom obiskovalcev, med drugim pa so tudi navdušeni nad obliko vabil, ki jih pripravimo v sodelovanju z domačo Grafično delavnico Bor in so v obliki razglednice.

Kot sem že omenila, so četrtkovi večeri v občini Ilirska Bistrica namenjeni obisku prireditve - literarnih večerov v Knjižnici Makse Samsa. Prireditve lahko razdelimo na 5 glavnih sklopov in sicer: predstavitev knjig, predavanja v sodelovanju s PŠJ, potopisna predavanja, razstave in ostala

Viri:

- Vogrinčič Čepič, A. (2017). Knjižnica kot (tretji) prostor: družbeni učinki prostorskih praks. Keria, 19(1), 57-80.
- Zakon o knjižničarstvu (ZKnj-1). (2001). Uradni list RS, št. 87/2001, 96/2002 in 92/2015.

tematska predavanja (zdravje, glasba, predstavitve raziskovalnih nalog ...). Analiza prireditev v Knjižnici Makse Samsa za obdobje petih let (2014 - 2019) nam pokaže, v kakšnem obsegu so obravnavani posamezni sklopi: največ je predstavitev knjig 39 %, sledijo predavanja PŠJ 22 %, ostala predavanja 19 %, razstave 12 % in potopisna predavanja 8 %.

V petih letih smo v sklopu prireditev za odrasle - četrtkovi literarni večeri izvedli 161 prireditev, od tega je bilo 36 oz. 22 % predavanj v sodelovanju s PŠJ. Obiskovalcev na vseh prireditvah skupaj je bilo 7874, od tega je 2012 oz. 26 % obiskovalcev poslušalo predavanja v sodelovanju s PŠJ. Podatki nam potrjujejo, da je sodelovanje s PŠJ zelo uspešno. Povprečno je bilo na predavanju prisotnih 55 obiskovalcev, kar je za tako majhen kraj, kot je Ilirska Bistrica, zelo veliko. Tako Knjižnica Makse Samsa kot tudi Park Škocjanske jame smo zelo ponosni na naše uspešno sodelovanje, kar smo tudi predstavili na septembrski razstavi in prireditvi z naslovom *Bistrice se predstavlja*. Direktorica knjižnice mag. Damijana Hrabar in direktor PŠJ Stojan Ščuka sta se zahvalila obiskovalcem za zvestobo, in potrdila, da bomo s tovrstnimi predavanji nadaljevali. Vsak zadnji četrtek v mesecu ostaja še naprej rezerviran za poučna predavanja v sodelovanju s PŠJ.

Prav tako sta se vsem dosedanjim gostom in obiskovalcem zahvalila glavna povezovalca predavanj, domačina Borut Peric, ki je zaposlen v PŠJ in Dragica Jaksetič, ki že od vsega začetka prostovoljno vodi predavanja. Sklepna misel prireditve je bila, da je tem za predavanja še veliko in da se bodo še dolgo nadaljevala. Marsikatero idejo oz. pobudo za predavanje so podali obiskovalci, ki smo jih organizatorji povabili, da z nami tvorijo vsebino nadaljnjih večerov.

To, da se naši obiskovalci čutijo vpete v delovanje knjižnice in nestrpno pričakujejo, kdaj bo na vrsti njihov predlog oz. kateri strokovnjak bo naš naslednji gost, je za nas velikega pomena. ●